

KIZ OYUNCAK BEBEKLERİ SADECE BİR OYUNCAK MI?

11 Ekim tarihi, 193 Birleşmiş Milletler ülkesinin onayı ile geçtiğimiz yıl “Dünya Kız Çocukları Günü” olarak ilan edildi. Türkiye, Kanada ve Peru’nun çabası ile kabul edilen gelen bu gün, 2012 yılından itibaren tüm dünyada kız çocuklarının sorunlarının gündeme getirildiği, tartışıldığı bir gün olacak.

Ülkemizde kız çocuklarına dair ele alınacak o kadar çok sorun var ki. Çocuk gelinler, kızların okullaşması, kız çocuklarına yönelik cinsel istismarlar bu sorunların başında geliyor. Bu sorunları özel olarak ele alan ve bu konuda ciddi çalışmalar yapan STK’lar bulunuyor. Pedagoji Derneği olarak ilk kız çocukları gününde pek de bilinir olmayan, ancak tüm kız çocuklarımızın hayatını etkileyen bir konuya, kız oyuncak bebeklerine dikkat çekelim istedik.

Şüphesiz çocukluk döneminin en vazgeçilmez unsuru oyuncaktır. Oyuncaklar, çocuk için bir eğlenme ve eğitim aracıdır. Halk arasında ‘Barbie bebek’ olarak bilinen bebekler, kız çocuklarının odalarında, oyuncakçılarının raflarında oldukça fazla yer tutuyor. Kızlarımız bu bebeklerle oynuyor, büyüyor ve eğitiliyor. Bu bebeklere dair aklımıza takılan birçok soruyu Dünya Kız Çocukları Günü’nde sizlerle paylaşmak istiyoruz.

Hepimiz biliyoruz ki, oyuncak kız bebeklerin çoğu ‘oyuncak bebek’ değil aslında ‘oyuncak yetişkin’dir. Kızlarımıza ‘bebek’ diye aldığımız bu oyuncaklar kıyafetleri, yüzleri ve ayakkabıları ile bir yetişkin görünümüne sahiptir. Sizce, neden böyle bir tercih yapılmıştır? Küçük ebatlı yetişkinleri çocuklara bebek olarak sunmaktaki amaç nedir? Yoksa bu adım, küçük kızlara yetişkinlikte sahip olmaları gereken kültürü pazarlamanın bir yolu mudur?

Oyuncak kız bebekleri genelde mini etek giymektedir. Üstelik bu bebeklerin iç çamaşırları yoktur. Mini etek, neden özellikle bu bebeklerde tercih edilmektedir? Yoksa yetişkinlikte giymeleri beklenen kıyafetler şimdiden çocuklara aşılarmıdır? İç çamaşırsız bebeklerin, çocuğun mahremiyetini, cinselliğini nasıl etkilediği araştırılmış mıdır?

Kız oyuncak bebekleri nedense hep sarışın, mavi gözlü, düz ve uzun saçlıdır. Siyah tenli, çekik gözlü, kısa boylu, siyah saçlı ve kahverengi gözlü bebekler neden yoktur? Yoksa bu bebekler, oyuncak olmanın ötesinde kendileri gibi olmayanları ötekileştirmenin, ezik hissettirmenin ilk adımı mıdır?

Oyuncak kız bebeklerinin vücut ölçüsü oldukça orantısızdır. Örneğin meşhur 'Barbie bebek'lerin beli, normal bir insan vücuduna göre % 39 daha ince, göğüsleri ise normalden çok daha büyüktür. Acaba bu bebekler üzerinden kız çocuklarına 'ince belli ve büyük göğüslü olmalısınız' mesajı mı verilmektedir?

Kız çocukların gittikçe artan daha 'zayıf görünme kaygısı'nı tetikleyen faktörlerden biri de oyuncak kız bebekleridir. Developmental Psychology dergisinde yayınlanan makalesinde psikolog Helga Dittmar ve iki arkadaşının yürüttüğü araştırma dikkat çekiyor. 5-8 yaş arasında 162 çocuk üzerinde yapılan araştırmada 'Barbie bebek'lerle oynayan kızların, normal ölçülü bebeklerle oynayanlara göre vücutlarından daha fazla mutsuz olduğunu tespit ediliyor*. Göz göre göre kızlarımızı bir beden ölçüsüne hapsetmeye kimin hakkı var?

Çantası, saati, gözlüğü, birkaç çeşit ayakkabısı olan ve "Alışveriş yapmayı seviyorum.", "Ne zaman yeterli giysimiz olacak?" diyen bebekler, küçük kızları alışverişe ve harcamaya teşvik ediyor olabilir mi? Daha küçük yaşlarda aksesuar meraklısı olan ve kıyafetlerinde uyum arayan çocuklarımız, bu bebeklerden etkileniyor olamaz mı?

İnternette son günlerde hızla yayılan bir modada, genç kızlar kendilerini oyuncak kız bebeklere benzetmeye çalışıyorlar. Sırf 'Barbie bebek' olmak uğruna bedenlerine zarar veriyorlar. Genç kızların bu davranışlarında bahsi geçen oyuncak bebeklerin etkisi var mıdır?

Pedagoji Derneği olarak özetle diyoruz ki, oyuncak deyip geçmemek gerekiyor. Çünkü bir oyuncak, oyuncak olmaktan öte anlamlar taşıyabiliyor.

Pedagoji Derneği
"Dünyamızda Çocuk Var"

* Developmental Psychology, 2006, Sayı 42, Sayfa 283-292